

Henryk Gaertner

"Chirurgia, moja miłość :
wspomnienia gdańskiego profesora",
Jerzy Dybicki, Gdańsk 2013 :
[recenzja]

Acta Medicorum Polonorum 5/1, 124-125

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Jerzy Dybicki, *Chirurgia, moja miłość. Wspomnienia gdańskiego profesora, Oficyna SEFER Gdańsk 2013, t. 3, s. 416, ilustr., ISBN 978-83-935914-2-8*

Wybitny chirurg, prof. Jerzy Dybicki, pracował w Katedrze i Klinice Chirurgii Ogólnej Akademii Medycznej w Gdańsku, którą kierował w latach 1968-1989 (21 lat!), działając nadal na emeryturze jako konsultent i operator kliniki i przychodni chirurgicznych. Jest autorem pięciu cennych merytorycznie i literacko książek o charakterze biografii. Pierwszą pozycję stanowi „Śladami życia Hillera, żołnierza Legionów Piłsudskiego, nauczyciela, obywatela Polski” (Via Medica Gdańsk 2008), przedstawiająca osobę, działalność i osiągnięcia wybitnego uczonego histologa i embriologa, profesora uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i Akademii Medycznej w Gdańsku, a także – teścia autora. Cykl pozostałych książek jest już ściśle autobiograficzny. Pierwsza książka ma tytuł „Droga do Akademii i do samodzielności” (Via Medica Gdańsk 2005) i opisuje lata dzieciństwa, młodości i bieg wykształcenia. Następne trzytomowe dzieło łączy tytuł „Chirurgia, moja miłość. Wspomnienia gdańskiego profesora” (Sefer Gdańsk tom I i II oraz III – 2013), przedstawiająca etapy życia i działalności autora. Wszystkie tomy poświęcają wiele uwagi pracy: operacje, bogata kazuistyka, liczne publikacje i wykłady, dokształcanie (staże naukowe), współpraca w zespole i z innymi placówkami oraz zmiany strukturalne i personalne w uczelni. Autor pamięta też o rodzinie i przyjaciółach. Wspomina swe wypadki do wiejskich miejsc wypoczynku, wyjazdy zagraniczne, zaangażowanie w narciarstwo, sztukę i kolekcjonerstwo. Nie pomija też opisów przemian i wydarzeń społecznych i kulturalnych.

Obecna księga dotyczy głównie okresu emerytury, a składa się z dwu części. Pierwsza liczy cztery, druga – 10 rozdziałów. Bogactwo tematów, wydarzeń, postaci i opisów występujących i przeplatających się w różnych rozdziałach utrudnia streszczenie treści, pozostawiając możliwość omówienia głównych nurtów narracji autora.

Autor poświęca wiele uwagi powstaniu, rozwojowi i działalności Kliniki Chirurgii Ogólnej w dziedzinach pomocy lekarskiej, nauki i dydaktyki. W różnych miejscach książki spotykamy liczne, szczegółowe opisy ciekawych przypadków i trudnych operacji, jak również informacje o nieraz pionierskich publikacjach (z ogólnej liczby ponad 400!) czy referatach. Autor wspomina również o procesie likwidacji gdańskiego Instytutu Chirurgii, o powstaniu Kliniki Chirurgii Ogólnej, Endokrynologii i Transplantologii oraz Centrum Medycyny Inwazyjnej. Opisuje też swe działania związane z Radą Wydziału Lekarskiego, a w rozdziale 9 swój wkład (metody operacyjne i zalecenia) w dziedziny podlegające innym zabiegowym i zachowawczym katedrom i klinikom gdańskiej uczelni. W różnych miejscach przywołuje też swą współpracę z Towarzystwem Chirurgów Polskich, Polskim Towarzystwem Lekarskim, Gdańskim Towarzystwem Naukowym i Polskim Towarzystwem Transplantologicznym. Otrzymał od nich cenne dowody uznania. Warto tu podać, że autor przedstawił z uznaniem postacie i osiągnięcia indywidualne i zespołowe swych współpracowników i uczniów, opisując ich dalsze losy po opuszczeniu kliniki.

W książce spotykamy wiele informacji o wybitnych przedstawicielach medycyny (m.in. Tadeusz Kielanowski, Stanisław Hiller, Stefan Raszeja, Stanisław Nowicki, Ludwik Hirszfeld, Jerzy Woy-Wojciechowski, Michael DeBakey, Denton Cooley) i innych

dziedzin (np. Barbara Skarga, Salvador Dali), liczne są też wspomnienia o wielu przyjaciółach i znajomych.

Bardzo ciekawe są fragmenty tekstu odnoszące się do rodziny – od rodziców do prawnuków. Czytamy opisy rodzinnych wydarzeń – narodziny, małżeństwa, zgonu, obchody rocznicowe oraz choroby bliskich i samego autora. Z ciekawością czyta się dość obszernie opisy licznych wypraw naukowych, turystycznych (narty!!) i rodzinnych. Wzruszającym jest opis rodzinnego gniazda w Gdańsku przy ul. Fahrenheita, jak również z wakacyjnego wypoczynku (Turzonka, a po pożarze domu – Jastrzębie). Oddanie się medycynie (i nartom) nie wykluczało aktywnego zainteresowania sztuką, czego wyrazem są bardzo ciekawe instalacje i korzenioplastyka oraz kolekcjonerstwo (około 9000 breloczków, medale, srebrne kubki itd.). Praktyczne kłopoty spowodowały zaniechanie prób kuśnierstwa.

Szczególna uwaga należy się blisko 550 (z tego 16 w aneksie), głównie wielobarwnym zdjęciom dokumentacyjnym i ilustrującym odpowiednie zdania tekstu. Spis nazwisk liczy aż 13 stron dwukolumnowego druku. Strona edytorska bardzo korzystna, dobry papier, jasna dyspozycja treści, czytelna czcionka, bardzo liczne zdjęcia, półtwarda barwna okładka, na czele, z podobizną autora, a z tyłu, z obszernym fragmentem z recenzji książki napisanej przez prof. Wojciecha Noszczyka.

Motto książki „Najwyższej jakości lekarstwem jest miłość” (Paracelsus) odzwierciedla się w wielu myślach i działaniach autora. Potoczysty styl i język dzieła zyskały mu członkostwo Unii Polskich Pisarzy Lekarzy. Książkę należy polecić pracownikom służby zdrowia oraz wszystkim zainteresowanym dziejami powojennego społeczeństwa, medycyny i ochrony zdrowia oraz wyższych uczelni, w tym gdańskiego uniwersytetu medycznego.

Henryk Gaertner – Kraków

Richard Cranovsky, *Wędrowki pod znakiem skorpiona. Doświadczenia i dylematy lekarza.* Medycyna Praktyczna Kraków 2013, s. 692, il., ISBN 978-83-7430-363-7

Richard Cranovsky, recte Ryszard Chrzanowski, urodził się w podtarnowskich Mościcach w 1930 r. (znak zodiakalny: Skorpion). Po wojnie osiadł w Krakowie, gdzie po liceum ukończył Wydział Lekarski UJ. Był pierwszym polskim stypendystą z neuroradiologii, a specjalizację odbył pod kierunkiem profesorów Stanisławy Spettowej i Adama Kunickiego. W 1964 r. uzyskał doktorat, w 1968 się habilitował. Po wyjeździe do Szwajcarii pracował od 1974 r. na eksponowanych stanowiskach w szpitalach uniwersyteckich Genewy, Aaurau i Lozanny. Drugą habilitację uzyskał w Bernie. Po dwuletnich studiach w Centrum Medycznym w Houston (USA) otrzymał tytuł „Master of Public Health”. Wydał pierwszy polski podręcznik neuroradiologii (1970).